

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

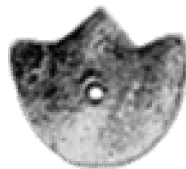
Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

«Από την ποίηση στη Γλώσσα»

ΕΛΕΝΗ ΓΟΥΛΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Από την ποίηση στη Γλώσσα

Δημιουργός

Ελένη Γούλα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Χρονολογία

Μάρτιος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

Το σενάριο σχετίζεται με:

- Τη θεματική ενότητα «Παράδοση» του σχολικού βιβλίου: Θεματικοί κύκλοι σελ. 440-451.
- Το κείμενο «Η ψυχολογία των νεοελλήνων» (Εκφραση-Έκθεση Γ΄ Λυκείου, σελ. 32-33).
- Το θέμα για το διαδίκτυο (Εκφραση-Έκθεση, σελ. 194-199) και τέλος, την κατανόηση και παραγωγή κειμένου από τους μαθητές.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

4 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: ηλεκτρονική τάξη.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι προϋποθέσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση του συγκεκριμένου σεναρίου είναι το σχολείο να διαθέτει δυνατότητα προβολής βίντεο, αναπαραγωγής φωτοτυπιών, εργαστήριο με Η/Υ. Από τους μαθητές απαιτείται εξοικείωση στις Νέες Τεχνολογίες και από τον διδάσκοντα απαιτείται η δυνατότητα να χειρίζεται το λογισμικό παρουσίασης και να περιηγείται στο διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

-

Το σενάριο στηρίζεται

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αυτό έχει στόχο να ενεργοποιήσει τη φαντασία και την έκφραση των μαθητών, έτσι ώστε να δημιουργήσουν αβίαστα κείμενα που να εκφράζουν απόψεις και ιδέες σχετικά με την παράδοση και την ελληνικότητα, θέμα που διδάσκεται και αποτελεί μέρος της εξεταστέας ύλης των Πανελληνίων εξετάσεων. Πιο συγκεκριμένα, χρησιμοποιώντας αρχικά, ως κύριο σημείο αναφοράς όχι τα δοκιμακικά κείμενα, αλλά στίχους και μουσική, επιχειρεί να δημιουργήσει προβληματισμούς άμεσους και πιο γνήσιους, ώστε να ενισχύσει την εκφραστική ανταπόκριση. Στη συνέχεια βέβαια οι μαθητές –λόγω της ιδιαιτερότητας που έχει η Γ΄ τάξη– ανατρέχουν και στα κείμενα, ενώ μέσα από τη διαδικασία αναζήτησης βίντεο στο

διαδίκτυο επιδιώκεται να προβληματιστούν για τη χρήση του σύγχρονου αυτού μέσου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Βιώνοντας καθημερινά επί πολλά χρόνια στο περιβάλλον του Λυκείου τη σταδιακή απαξίωση των «θεωρητικών» μαθημάτων, διαπιστώνω επίσης ταυτόχρονα και την αδυναμία των φιλολόγων να εστιάσουμε στο ζωντανό και αναγκαίο κομμάτι της αρμοδιότητάς μας. Η γλώσσα –από τα σπουδαιότερα, καταλυτικότερα ανθρώπινα επιτεύγματα– παραγκωνίζεται. Δεν είναι μόνο η «εποχή» και οι απαιτήσεις του τεχνοκρατικού πολιτισμού, που απομακρύνουν τους μαθητές από τα γλωσσικά μαθήματα. Οι έξυπνοι μαθητές αντιλαμβάνονται πολύ γρήγορα ότι χωρίς τη γλώσσα παραπαίουν, δεν εννοούν ωστόσο, συχνά, να απεγκλωβιστούν από το στερεοτυπικό των περασμένων εποχών ότι «η έκθεση δε διδάσκεται».

Η συγκεκριμένη πρόταση –και με το σκεπτικό ότι μπορεί να εφαρμοστεί κατάλληλα προσαρμοσμένη σε κάθε ηλικία και σε κάθε τάξη– επιχειρεί να χαλαρώσει κάπως τους μαθητές, και δοκιμάζει να απαλύνει αναστολές και αγκυλώσεις. Δεν είναι ακατόρθωτο να γράψει κανείς αυτά που σκέφτεται. Αν το λεξιλογικό και εννοιολογικό του οπλοστάσιο είναι ανεπαρκές, δε λύνεται αυτό το πρόβλημα δια μαγείας, όμως μπορεί να αξιοποιήσει τις έστω περιορισμένες του δυνατότητες. Δανειζόμενος την ευαισθησία από την ποίηση, όχι όμως και την απροσδιοριστία, καλείται να προσεγγίσει το θέμα του πιο ελεύθερα. Στη συγκεκριμένη τάξη στην οποία απευθύνεται το σενάριο οι –περισσότεροι τουλάχιστον– μαθητές διαθέτουν σχετική γλωσσική επάρκεια. Καλούνται λοιπόν να την επιστρατεύσουν με τον δικό τους προσωπικό τρόπο ο/η καθένας/καθεμιά. Ο περαιτέρω προβληματισμός θα γίνει μέσα από παραδοσιακά και πολυτροπικά κείμενα

για θέματα της διδακτέας και εξεταστέας ύλης, όπως είναι η παράδοση, η ελληνικότητα και το διαδίκτυο στην εποχή μας. Η δημιουργία πολυτροπικού κειμένου στη συγκεκριμένη πρόταση τίθεται ως προαιρετική, καθώς οι μαθητές (ακόμα) δεν εξετάζονται σε τέτοιου είδους ασκήσεις.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Ο προβληματισμός που επιχειρείται με την πρόταση σχετίζεται τόσο με την ελληνική παράδοση όσο και με τη σημερινή πραγματικότητα. Κατ' αρχήν οι μαθητές καλούνται να αναρωτηθούν γύρω από το τι είναι η χώρα που κατοικούν, πώς την αντιλαμβάνονται Έλληνες δημιουργοί, άνθρωποι των γραμμάτων και πώς καθημερινοί και απλοί συμπολίτες τους. Στη συνέχεια αναμένεται να πάρουν θέση πάνω στο συγκεκριμένο προβληματισμό και να διατυπώσουν απόψεις τόσο στην ομάδα τους, όσο και στην ολομέλεια της τάξης. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να συμβάλει –στον βαθμό που μπορεί να επιδράσει το σχολείο σε ένα μαθητή της Γ΄ Λυκείου– στον υποψιασμό των μαθητών γύρω από τις δημιουργούμενες ταυτότητες των πολιτών. Συγκεκριμένα, ο συνδυασμός των εύληπτων στίχων, της μουσικής και της εικόνας με τον δοκιμιακό λόγο, μπορεί να κινητοποιήσει καλύτερα τις προσλαμβάνουσες, αλλά και να ενεργοποιήσει τη σκέψη, έτσι ώστε με τις κατάλληλες ερωτήσεις και επεξεργασία, να αναρωτηθεί ο μαθητής/τρια για αυτό που γνωρίζει/πιστεύει και να αντιμετωπίσει τη γνώση του με κριτικό τρόπο.
- Σε ένα δεύτερο επίπεδο, το σενάριο σχετίζεται με τη στάση του μαθητή απέναντι στο διαδίκτυο και στα προϊόντα που διακινούνται μέσα από αυτό. Συγκεκριμένα, επιδιώκει να ενεργοποιήσει την κριτική του στάση, καθώς η χρήση του συγκεκριμένου μέσου –μέρος πια αναπόσπαστο του εφήβου της

χώρας μας– μπορεί βέβαια να αποβεί ιδιαίτερα ωφέλιμη και πρακτική, όμως παράλληλα μπορεί να αδρανοποιήσει την κριτική σκέψη και να του χειραγωγήσει την πρωτοβουλία. Μέσα από την επαφή και επεξεργασία πολυτροπικών κειμένων, όπως τα βίντεο του Youtube θα δοθεί η δυνατότητα να παρατηρήσουν την διαφοροποίηση του λόγου και του μηνύματος ανάλογα με τον συσχετισμό εικόνας-λόγου-κίνησης και μουσικής.

- Το ζητούμενο στη συνέχεια, η δική τους έκφραση καθώς και η επιλογή του τρόπου έκφρασης, μπορεί να δώσει δυνατότητα να εφαρμόσουν τις παρατηρήσεις σε δικό τους κείμενο, καθώς αυτό θα προκύψει από τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων. Η τεκμηρίωση έτσι της ταυτότητας μπορεί να γίνει πιο συνειδητή και να δημιουργήσει έρεισμα κοινωνικότητας μεταξύ της ομάδας.

Γνώσεις για τη γλώσσα

- Το σενάριο στοχεύει κατ' αρχήν στην αναζήτηση προσωπικού τρόπου έκφρασης, αλλά ο στόχος αυτός δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί έτσι αποσπασματικά και μέσα από μια απλή δραστηριότητα και μάλιστα σε μαθητές που έχουν στραμμένη την προσοχή τους στις εξετάσεις. Ωστόσο, η δυνατότητα να αναζητήσουν τις κατάλληλες λέξεις με το γλωσσικό αισθητήριο που σε μεγάλο βαθμό διαθέτουν, ενισχύει, πιστεύω την αυτοπεποίθησή τους για την επάρκειά τους στο ζήτημα αυτό. Πολύ συχνά οι μαθητές δασκαλεμένοι από τον φροντιστηριακό μηχανισμό αποστήθισης, κακοποιούν αφάνταστα τη γλώσσα και τα νοήματά της και δημιουργούν εκτρώματα γλωσσικά. Προσπαθώντας να μιμηθούν το ύφος ή την έκφραση φροντιστηριακών δοκιμίων, κυρίως αυτοί που δεν έχουν δυνατή κατάρτιση, αποπροσανατολίζονται και ξεχνούν το αυτονόητο.
- Η πρόταση αυτή λοιπόν, αλλάζοντας την κατεύθυνση επιθυμεί να γυρίσει έστω και για λίγο τους μαθητές στην πηγή, εκεί που οι λέξεις παράγονται και

αποκτούν τη σημασία τους. Αυτή τη σημασία που δίνουν οι ποιητές και αντιλαμβάνεται η κοινωνία. Η επισήμανση της ποιητικής χρήσης της γλώσσας και η αναζήτηση της αντίστοιχης αναφορικής χρήσης, επιχειρεί να δημιουργήσει στον μαθητή έναν κάπως χαλαρό συνειρμό, μια αίσθηση ότι μπορεί να χρησιμοποιήσει τις λέξεις και να τους δώσει το νόημα που επιθυμεί μέσα στο περιβάλλον που θα επιλέξει. Αν αφηθεί ο μαθητής –δεν είναι βέβαια αυτονόητο– σε αυτό το παιχνίδι, μπορεί να αποκομίσει οφέλη πιθανόν σπουδαιότερα από συνεχείς διορθώσεις και παρατηρήσεις των δοκιμίων του από το δάσκαλο.

- Η επεξεργασία επίσης πολυτροπικών κειμένων (βίντεο, τραγούδι), καθώς και η δημιουργία αντίστοιχων από τους ίδιους, ενισχύει τις γνώσεις τους για τη γλώσσα. Κυρίως ενισχύεται η κατανόηση ποικίλων κειμένων (τραγούδι, ποίημα, βίντεο, δοκίμιο), αλλά και η ικανότητά τους να παράγουν αντίστοιχα κείμενα οι ίδιοι.

Γραμματισμοί

- Στο πεδίο των γραμματισμών το σενάριο στοχεύει τόσο στον σχολικό γραμματισμό, που απαιτεί το σύστημα των εξετάσεων, όσο και σε νέους γραμματισμούς που σχετίζονται με τη χρήση των ΤΠΕ. Συγκεκριμένα με την αναγνώριση της ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας στα τραγούδια και τη διαδικασία μετασχηματισμού της, εξασκούνται οι μαθητές στις ασκήσεις θεωρίας που ζητούνται στις εξετάσεις. Επίσης, η κατανόηση των δοκιμακών κειμένων και η καταγραφή ιδεών και απόψεων ενισχύει την ανάπτυξη των δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής κειμένων, ζητούμενο και αυτό των εξετάσεων. Επιπλέον η εμβάθυνση σε έννοιες όπως παράδοση, ελληνικότητα, διαδίκτυο, ψυχολογία των νεοελλήνων, αποτελεί κι αυτό προαπαιτούμενο των εξετάσεων.

- Παράλληλα όμως ασκούνται οι μαθητές στην κατανόηση και αποκωδικοποίηση πολυτροπικών κειμένων. Με αφορμή το βίντεο του τραγουδιού που παρουσιάζεται σε διάφορες εκδοχές, οι μαθητές καλούνται να αντιμετωπίσουν κριτικά τον τρόπο που «χρωματίζεται» το αρχικό κείμενο, το σχόλιο πάνω στο κείμενο, καθώς και το ίδιο το μέσον και την επίδρασή του πάνω στην πληροφορία και την οπτική που υιοθετεί.
- Η συνεργασία επίσης των μαθητών που προβλέπεται στο σενάριο με τον χωρισμό τους σε ομάδες ενισχύει κοινωνικές δεξιότητες, καθώς επιχειρείται να παραγάγουν από κοινού κάποιο έργο. Η δραστηριότητα που θα ζητηθεί απαιτεί την ανταλλαγή απόψεων, την καταγραφή και την παραγωγή κειμένου το οποίο θα προκύψει από την προηγούμενη διαδικασία. Το γεγονός ότι ο διδάσκων θα έχει την εποπτεία της συγκεκριμένης συνεργασίας, διασφαλίζει ως ένα βαθμό, ότι τα μέλη της ομάδας θα καταβάλουν το μέρος της εργασίας που τους αναλογεί.

Διδακτικές πρακτικές

Στην πρώτη φάση το σενάριο χρησιμοποιεί κυρίως παραδοσιακές διδακτικές πρακτικές. Η τάξη παρακολουθεί κεντρικά μια οθόνη όπου προβάλλεται το θέμα του μαθήματος και εργάζεται ατομικά στα φύλλα εργασίας. Ο κάθε μαθητής/μαθήτρια σκέφτεται και απαντά σε ερωτήσεις αναζητώντας δικές του/της γνώσεις, σκέψεις, απόψεις κλπ., τις οποίες διατυπώνει και –αν θέλει– κοινοποιεί στην ολομέλεια της τάξης. Η χρήση των ΤΠΕ γίνεται με παραδοσιακό τρόπο, όχι όμως για εντυπωσιασμό ή σαν αφορμή του μαθήματος. Έχουν λειτουργικό χαρακτήρα, καθώς παρατηρεί η τάξη καθοδηγούμενη από τον διδάσκοντα τον μετασχηματισμό του αρχικού κειμένου (πρώτα το τραγούδι «Μάνα μου Ελλάς» και ύστερα το ποίημα «Όμορφη και παράξενη πατρίδα») σε βίντεο με τη χρήση εικόνας και κίνησης. Επίσης, η τάξη συζητά το θέμα του μετασχηματισμού αυτού, αλλά και τον ρόλο του διαδικτύου σε μια κεντρική συζήτηση με συντονιστή τον διδάσκοντα και απαντώντας σε δοσμένες

και σχεδιασμένες από πριν ερωτήσεις. Η επιλογή αυτή –εφαρμογή του δασκαλοκεντρικού μοντέλου με στοιχεία συμπεριφορισμού και εποικοδομισμού («ο κάθε μαθητής κατασκευάζει τη γνώση με το δικό του τρόπο, ενεργητικά και δεν αποτελεί απλά ένα παθητικό υποδοχέα πληροφοριών και γνώσεων¹»– γίνεται εσκεμμένα καθώς επιδιώκεται να μη χαθεί πολύτιμος –κυρίως για την τάξη αυτή– χρόνος και να αξιοποιηθεί με τον πιο πρακτικό για την περίπτωση τρόπο η Νέα Τεχνολογία.

Στη δεύτερη φάση, η πρόταση αντλεί και εφαρμόζει ιδέες από κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες, αξιοποιώντας τη συνεργατική μάθηση και δίνοντας βαρύτητα στη γνώση που προκύπτει μέσα από την ομαδική εργασία και την ανταλλαγή απόψεων. Σε αυτή τη φάση επιχειρείται να τονιστεί κυρίως η αυτενέργεια των μαθητών, ενισχύεται η ανάληψη ευθύνης και δίνεται χώρος για έκφραση και ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών. Οι περιορισμοί του χώρου και του χρόνου (προς το τέλος της σχολικής χρονιάς, μαθητές που ετοιμάζονται για τις πανελλήνιες εξετάσεις) καθορίζουν τις επιλογές του συγκεκριμένου σεναρίου και σε αυτή τη φάση, καθώς αφήνονται πολλά περιθώρια αυτενέργειας και επιλογής ανάλογα με τις επιθυμίες και τα ενδιαφέροντα των μελών της ομάδας. Ο κύριος στόχος είναι να μη νιώσουν –αν είναι δυνατόν καθόλου– οι μαθητές ότι χάνουν το χρόνο τους με αυτή τη δραστηριότητα.

Γενικά, με την πρόταση επιδιώκεται να καλλιεργηθούν δεξιότητες κατανόησης, αποκωδικοποίησης και παραγωγής κειμένων και (προαιρετικά) πολυτροπικών κειμένων, ενώ ενισχύονται οι δεξιότητες συνεργασίας.

---

¹ *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – Τεύχος 1 (Γενικό μέρος) ΕΑΙΤΥ – Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης (ΤΕΚ), σελ 28*

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία του προβληματισμού, αποτέλεσε η φράση της πεζογράφου Ρέας Γαλανάκη προς τους μαθητές Λυκείου, ότι έμαθε να γράφει διαβάζοντας ποίηση. Ο στοχασμός πάνω σ' αυτή την εξομολόγηση-διαπίστωση με οδήγησε στην παραδοχή ότι προσωπικά στα μαθήματά μου δε συνδέω συνειδητά την ποίηση με τον δοκιμιακό λόγο, αν και είναι γνωστό ότι ο λόγος –η γλώσσα γενικότερα– με την ποίηση καλλιεργείται, αποκτάει ευελιξία, εκφραστικότητα, οικονομία κλπ. Με την πρόταση λοιπόν αυτή, επιχειρώ να βρω έναν τρόπο, μια διαδικασία, μια πρακτική που να εντάσσει κάπως την ομορφιά του ποιητικού λόγου μέσα στον στεγνό – αποστεγνωμένο– μαθητικό λόγο. Κάτι τέτοιο βέβαια μάλλον απαιτεί συνεχή και μεθοδική προσπάθεια, καθώς η ποίηση συχνά αντιμετωπίζεται με κάποια απαξίωση. Γι' αυτό και ξεκινώ την πρόταση με στίχους ποιητικούς –χωρίς αμφιβολία– που έχουν γίνει τραγούδια.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η πρόταση συνδέεται άμεσα με τη διδακτέα ύλη της Γ' τάξης, καθώς εντάσσεται θεματικά στην ενότητα «παράδοση και ελληνικότητα», αλλά και με την επεξεργασία δοκιμιακών κειμένων (κατανόηση, αναζήτηση στοιχείων δομής, λεξιλόγιο). Επίσης, σχετίζεται με την ενότητα προς διδασκαλία που αφορά στο διαδίκτυο.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στην εφαρμογή του σεναρίου θα αξιοποιηθούν οι ΤΠΕ, καθώς θα ακουστεί και θα προβληθεί το τραγούδι, θα αναζητηθούν βίντεο που εικονοποιούν το τραγούδι και θα ζητηθεί από τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν το διαδίκτυο, ώστε να αναζητήσουν εικόνες για να «ντύσουν» οι ίδιοι το τραγούδι, δίνοντας έτσι τη δική τους διάσταση-ερμηνεία.

Κείμενα

Δοκίμια-άρθρα:

- [Η ψυχολογία των νεοελλήνων](#) (Εκφραση-Εκθεση Γ΄ Λυκείου, σελ. 32-33)
- [Κορήλιος Καστοριάδης, Η σχέση μας με την παράδοση](#) (Θεματικοί κύκλοι, σελ. 450)
- Ο χαρακτήρας των νεοελλήνων κατά την Britannica του 1910
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_1_17/12/2010_426117
- Αλέκος Φασιανός, [«Η ελληνικότητα κινδυνεύει από εμάς»](#), Το ΒΗΜΑ, Δημοσίευση: 17/01/2010 [22-2-13]
- Νίκος Ξυδάκης, «Ανατολή ή Δύση; Βασανίζομαι»
<http://ks212790.kimsufi.com/news/egrapsan-eipan/anatoli-i-dysi-basanizomai-toy-nikoy-g-ksydaki> [22-2-13]

Τραγούδια:

- 1^ο Τραγούδι: [Μάνα μου Ελλάς](#) – 1983 σε στίχους Νίκου Γκάτσου και μουσική Σταύρου Ξαρχάκου. [22-2-13]
- 2^ο Τραγούδι: [Όμορφη και παράξενη πατρίδα](#) Στίχοι: Οδυσσέας Ελύτης, Μουσική: Δημήτρης Λάγιος [22-2-13]

Βίντεο:

- <http://www.youtube.com/watch?v=QcukxtTuEBo> [22-2-13]
- <http://www.youtube.com/watch?v=tARkMCiedWM> [22-2-13]
- <http://vithos-psihis.pblogs.gr/2008/08/omorph-kai-paraxenh-patrida.html> [22-2-13]
- <http://www.tanea.gr/opinions/all-opinions/article/4735683/?iid=2> [22-2-13]
http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_1_17/12/2010_426117
[22-2-13]

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η φάση: 2 ώρες

1^η ώρα: Οι μαθητές ενημερώνονται για την εφαρμογή του σεναρίου και ξεκινάει η πρώτη φάση μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και χωρίς να οριστούν ομάδες. Χρησιμοποιείται ένας υπολογιστής με ενισχυμένα ηχεία και ένας βιντεοπροβολέας.

Μοιράζεται κατ' αρχήν το [φύλλο εργασίας](#) στον κάθε μαθητή και τους ζητείται να διαβάσουν σιωπηλά το πρώτο τραγούδι. Αναμένονται αντιδράσεις αν το γνωρίζουν και τι ξέρουν γύρω από αυτό. Αφού το διαβάσουν σιωπηλά ο καθένας μόνος του, ρωτώ να απαντήσουν αν υποψιάζονται τι είδους μάθημα θα κάνουμε και για ποιο πράγμα θα μιλήσουμε. Γράφω στον πίνακα τις ιδέες ή κάποιες από αυτές. Στη συνέχεια τους ζητώ να σημειώσουν στα κενά της φωτοτυπίας εικόνες, λέξεις, συναισθήματα κ.ά. Στο μεταξύ ανοίγω τον υπολογιστή και βάζω να παίζει το πρώτο βίντεο από το «ρεμπέτικο». Ακολουθεί ο σχολιασμός και οι παρατηρήσεις γύρω από το περιεχόμενο και τη μορφή. Τι σημασία αποκτούν οι λέξεις/στίχοι; Οι εικόνες ανταποκρίνονται στις δικές τους αρχικές υποθέσεις; Πώς θα έλεγαν αλλιώς τους στίχους; (Μετατροπή της ποιητικής σε αναφορική γλώσσα). Καταγράφουν τις προτάσεις στο φύλλο εργασίας. Όταν ολοκληρωθεί αυτή η φάση, προβάλλεται το επόμενο επικαιροποιημένο βίντεο και ζητείται να το σχολιάσουν. Παρατηρούμε μαζί τις εικόνες και τα σχόλια. Συζητάμε πάνω στον τρόπο που αξιοποιείται η γλώσσα, ο ήχος και η εικόνα καθώς και στο τελικό αποτέλεσμα. Ζητάμε να το κρίνουν. (Αν αυθαιρετεί, αν ξεπέφτει στον λαϊκισμό, αν κάνει επίκληση στο συναίσθημα.)

2^η ώρα: Δίνουμε το δεύτερο τραγούδι. Αυτό εξηγούμε ότι είναι ποίημα του Ελύτη που μελοποιήθηκε. Το διαβάζει ο διδάσκων με μορφή απαγγελίας. Μπορεί να εφαρμόσει –επειδή είναι Ελύτης– και άλλες τεχνικές για να ακουστούν οι λέξεις καλύτερα και να αποδοθεί η μουσικότητα.

Στη συνέχεια βάζουμε το βίντεο όπου ο Παντελής Θαλασσινός ερμηνεύει το ποίημα. Ζητάμε να συγκρίνουν τα δυο κείμενα ελεύθερα. Αφήνουμε να εκφραστούν

υποκειμενικές απόψεις. Στη συνέχεια, βλέπουμε το επικαιροποιημένο βίντεο και σχολιάζουμε τον τρόπο απόδοσης του νοήματος. Συζητάμε για την πραγματικότητα του διαδικτύου και πώς επηρεάζει τραγούδια και ποιήματα. Αξιοποιούμε τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου.

2^ο δώρο [στο εργαστήριο]

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες της αρεσκείας τους. Τους θέτω την ερώτηση: «Με ποιους θέλετε να συνεργαστείτε;» και αφήνω να σχηματιστούν οι ομάδες, χωρίς περιορισμό ατόμων. Φροντίζω ανά δυο ή τρεις να έχουν έναν υπολογιστή. Τους δίνω τα φύλλα εργασίας και ζητάω να αρχίσουν όλοι μαζί την επεξεργασία των κειμένων. Υποβοηθώ όπου χρειάζεται. Τους αφήνω ελεύθερους να επιλέξουνε στη συνέχεια όποια εργασία προτιμούν. Αφήνω στον σχεδιασμό, ανοιχτό το ενδεχόμενο να αξιοποιηθούν πιθανές προτάσεις των μαθητών –αν υπάρξουν σχετικά με άλλα βίντεο που οι ίδιοι γνωρίζουν, αλλά εγώ αγνοώ. Όλες όμως πρέπει να δοθούν –εξηγώ– σε ηλεκτρονική μορφή και να αποθηκευτούν την επιφάνεια εργασίας σε ευκρινές σημείο – φάκελο.

3^η φάση 1 ώρα [προαιρετικά]

Αφιερώνεται μία ώρα να παρουσιαστούν οι εργασίες. Σε κάθε περίπτωση βέβαια αναρτώνται σε ηλεκτρονικό περιβάλλον (η-τάξη).

Για την αξιολόγηση της συμμετοχής, της πρόσληψης και της ανταπόκρισης των μαθητών χρησιμοποιούνται τα φύλλα εργασίας, που αποτελούν τα παραδοτέα (1^η φάση ατομικά φύλλα εργασίας, 2^η φάση ομαδικά φύλλα εργασίας)

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο δίωρο

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: .....

1^ο ΤΡΑΓΟΥΔΙ: Διαβάστε τους στίχους του τραγουδιού: **Μάνα μου Ελλάς – 1983 σε στίχους Νίκου Γκάτσου και μουσική Σταύρου Ξαρχάκου για την ταινία του Γιώργου Φέρρη «Ρεμπέτικο»** και σημειώστε στα κενά μεταξύ των στροφών καταστάσεις, σκέψεις, εικόνες και ερωτήματα που σας δημιουργούνται.

Μάνα μου Ελλάς

Δεν έχω σπίτι πίσω για να `ρθώ
ούτε κρεβάτι για να κοιμηθώ
δεν έχω δρόμο ούτε γειτονιά
να περπατήσω μια Πρωτομαγιά.

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα `πες με το πρώτο σου το γάλα.

Μα τώρα που ξυπνήσανε τα φίδια
εσύ φοράς τα αρχαία σου στολίδια
και δε δακρύζεις ποτέ σου μάνα μου Ελλάς
που τα παιδιά σου σκλάβους ξεπουλάς.

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα `πες με το πρώτο σου το γάλα.

Μα τότε που στη μοίρα μου μιλούσα
είχες ντυθεί τα αρχαία σου τα λούσα

και στο παζάρι με πήρες γύφτισσα μαϊμού
Ελλάδα Ελλάδα μάνα του καημού.

Τα ψεύτικα τα λόγια τα μεγάλα
μου τα 'πες με το πρώτο σου το γάλα.

Μα τώρα που η φωτιά φουντώνει πάλι
εσύ κοιτάς τα αρχαία σου τα κάλλη
και στις αρένες του κόσμου μάνα μου Ελλάς
το ίδιο ψέμα πάντα κουβαλάς.

2^ο ΤΡΑΓΟΥΔΙ: Διαβάστε τους στίχους του τραγουδιού: «**Όμορφη και παράξενη πατρίδα**» σε στίχους **Οδυσσέα Ελύτη και μουσική Δημήτρη Λάγιου** και σημειώστε στα κενά μεταξύ των στροφών καταστάσεις, σκέψεις, εικόνες και ερωτήματα που σας δημιουργούνται. Προσπαθήστε να προσδιορίσετε τα χαρακτηριστικά των Ελλήνων που περιγράφονται μεταφορικά στη δεύτερη και τέταρτη στροφή.

Όμορφη και παράξενη πατρίδα

Όμορφη και παράξενη πατρίδα
ω σαν αυτή που μου `λαχε δεν είδα

Ρίχνει να πιάσει ψάρια πιάνει φτερωτά
στήνει στην γη καράβι κήπο στα νερά
κλαίει φιλεί το χόμα ξενιτεύεται
μένει στους πέντε δρόμους αντρείεύεται

Όμορφη και παράξενη πατρίδα
ω σαν αυτή που μου `λαχε δεν είδα

Κάνει να πάρει πέτρα την επαράτα
κάνει να τη σκαλίσει βγάνει θάματα
μπαίνει σ' ένα βαρκάκι πιάνει ωκεανούς
ξεσηκωμούς γυρεύει θέλει τύραννους

Όμορφη και παράξενη πατρίδα
ω σαν αυτή που μου `λαχε δεν είδα

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ 1^ο ΤΡΑΓΟΥΔΙ: Μάννα μου Ελλάς

1. Παρακολουθήστε το βίντεο με την αρχική εκτέλεση του τραγουδιού (από την ταινία «Ρεμπέτικο» <http://www.youtube.com/watch?v=4oLCjZEzKNU>) και εμπλουτίστε τις σημειώσεις σας αν μπορείτε. Εντοπίστε στη συνέχεια τα σημεία που γίνεται ποιητική χρήση της γλώσσας και προσπαθήστε να αντικαταστήσετε τα σημεία αυτά με άλλες φράσεις όπου η χρήση της γλώσσας είναι κυριολεκτική.

Ποιητική χρήση της γλώσσας	Κυριολεκτική χρήση

2. Παρακολουθήστε το βίντεο από το Youtube, στο οποίο ο σύγχρονος δημιουργός σχολιάζει την επικαιρότητα. <http://www.youtube.com/watch?v=tArkMCiedWM>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- εντοπίστε σημεία που κατά τη γνώμη σας αυθαιρετεί ως προς το αρχικό νόημα του κειμένου

.....

.....

.....

.....

.....

- σημεία όπου γίνεται επίκληση στο συναίσθημα ή επίκληση στη λογική

.....

.....

.....

.....

.....

σημεία όπου το σχόλιο είναι εύκολο και ξεπέφτει σε λαϊκισμό

.....

.....

.....

.....

.....

2^ο ΤΡΑΓΟΥΔΙ: «Όμορφη και παράξενη πατρίδα»

Παρακολουθήστε το βίντεο την ερμηνεία του Παντελή Θαλασσινού

<http://www.youtube.com/watch?v=nx0qBVBarnk> και στη συνέχεια του σύγχρονου «σχολιαστή» <http://vithos-psihis.pblogs.gr/2008/08/omorfh-kai-paraxenh-patrida.html>:

Με αφορμή τον μετασχηματισμό των τραγουδιών σε βίντεο και την ελεύθερη διακίνησή τους μέσα από το διαδίκτυο, συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα σχετικά με τον ρόλο του σύγχρονου αυτού μέσου στη ζωή μας.

Η χρήση του διαδικτύου (ίντερνετ)	ΝΑΙ	ΟΧΙ
Προάγει τη διακίνηση της πληροφορίας.		
Ενισχύει την πληροφόρηση.		
Βοηθάει στην ερμηνεία και κατανόηση του κόσμου που μας περιβάλλει.		
Βοηθάει στη διδακτική διαδικασία κάνοντάς τη πιο ενδιαφέρουσα.		
Ενθαρρύνει την αυτενέργεια του μαθητή.		
Ενισχύει την ορθογραφία και την κατάκτηση της γλωσσικής δεξιότητας των νέων.		
Προσφέρει τη δυνατότητα για νέους τρόπους έκφρασης και επικοινωνίας.		
Κάνει προσβάσιμη την πληροφορία σε όλους.		
Λειτουργούν μηχανισμοί ελέγχου της πληροφορίας.		
Ανησυχητικό είναι το έλλειμμα αξιοπιστίας των πληροφοριών.		
Είναι ένα αριστοκρατικό μέσον. Κάποια κοινωνικά στρώματα αποκλείονται από την πληροφορία.		
Δημιουργείται ένα περιβάλλον γόνιμων πολιτιστικών ανταλλαγών και επιδράσεων.		
Καλλιεργείται η αρετή της ανεκτικότητας στο «διαφορετικό», η διεθνιστική αντίληψη μέσα στις κοινωνικές δομές της παγκοσμιοποίησης, στις οποίες ζει ο μαθητής.		

		
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	<p>πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

<p>Προσφέρεται για μέσον πολιτικής προπαγάνδας.</p>		
<p>Πρωθείται μέσα από αυτό πορνογραφικό και άλλο ακατάλληλο έως και εγκληματικό υλικό, που μπορεί να κλονίσει τις κοινωνίες του μέλλοντος.</p>		
<p>Υπάρχει κίνδυνος να υποκαταστήσει τις διαπροσωπικές σχέσεις.</p>		
<p>Απομακρύνει από τη μελέτη βιβλίων και αμβλύνει την κριτική ικανότητα.</p>		
<p>Περιορίζει τη διάθεση για παιχνίδι και ομαδική ζωή.</p>		
<p>Μπορεί να εγκλωβίσει τον νέο σε μια εικονική πραγματικότητα.</p>		
<p>Μπορεί να βοηθήσει σε ένα πιο δίκαιο σύστημα διακυβέρνησης με την άμεση συμμετοχή όλων των πολιτών σ' αυτή.</p>		
<p>Για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά του πρέπει να τεθούν νόμοι και φραγμοί.</p>		
<p>Κανένας νόμος, κανένας φραγμός. Η πληροφορία πρέπει να κυκλοφορεί ελεύθερα.</p>		

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	 <p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p> <p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p> <p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2007-2013 πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
--	---	---

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΗ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: .....

2^ο δίωρο (ομαδική εργασία)

Α ομάδα:

1. Διαβάστε το άρθρο στην εφημερίδα *Καθημερινή* για τον χαρακτήρα των νεοελλήνων: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_1_17/12/2010_426117 (Ο χαρακτήρας των νεοελλήνων κατά την Britannica του 1910)
2. Συζητήστε με τα μέλη της ομάδας σας τα χαρακτηριστικά που αποδίδει ο συντάκτης του άρθρου στους Έλληνες και σημειώστε τα σημεία όπου συμφωνείτε ή διαφωνείτε.
3. Ακούστε πάλι το τραγούδι «Μάνα μου Ελλάς» και προσπαθήστε να το σχολιάσετε χρησιμοποιώντας τις απόψεις της ομάδας σας. Συνδυάστε εικόνα και κείμενο. Η ματιά σας προσπαθήστε να είναι κριτική.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Βρείτε κι άλλα βίντεο με τραγούδια που εκφράζουν τον ίδιο προβληματισμό και παρουσιάστε τα σχολιασμένα στους συμμαθητές σας. (π.χ. Μητροπάνος: «Σαν πλανόδιο τσίρκο» <http://www.youtube.com/watch?v=38C8CcJjXkM>)

ή

Ετοιμάστε ένα κείμενο – άρθρο – όπου θα σχολιάζετε τα χαρακτηριστικά των Ελλήνων.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΟ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....
.....
.....
.....
.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

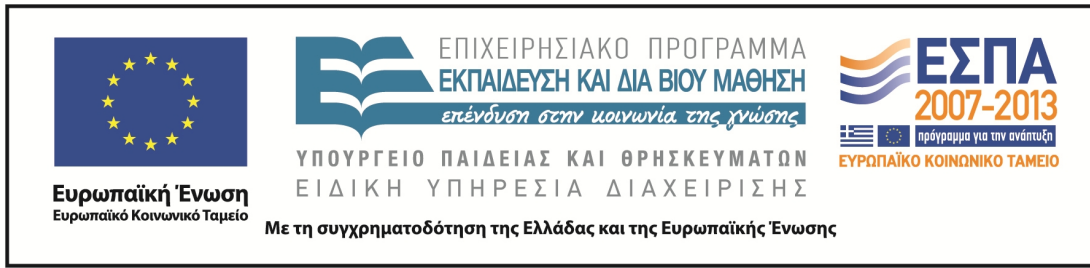

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2^ο δίωρο (ομαδική εργασία)

Δ' ομάδα:

1. Διαβάστε το κείμενο: Αλέκος Φασιανός, [«Η ελληνικότητα κινδυνεύει από εμάς»](#), **Το ΒΗΜΑ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 17/01/2010**

2. Συζητήστε με τα μέλη της ομάδας σας τα χαρακτηριστικά που αποδίδει ο συγγραφέας στην παράδοση. Συμβουλευτείτε για τον όρο και τη σημασία του αν θέλετε και άλλες πηγές. (π.χ. Νίκος Ξυδάκης, «Ανατολή ή Δύση; Βασανίζομαι»

<http://ks212790.kimsufi.com/news/egrapsan-eipan/anatoli-i-dysi-basanizomai-toy-nikoy-g-ksydaki> ή τις αναρτημένες σημειώσεις στην ηλεκτρονική τάξη, σελ 40:

<http://eclass.sch.gr/courses/EL469137/document/%D6%D5%CB%CB%C1%C4%C9%CF2012%F3%F5%ED%F4%EF%EC%E5%F5%EC%DD%ED%EF.doc>) Καταγράψτε στο φύλλο εργασίας τις θέσεις του συγγραφέα καθώς και τις θέσεις της ομάδας σας.

3. Ακούστε πάλι το τραγούδι «Όμορφη και παράξενη πατρίδα» και προσπαθήστε να το σχολιάσετε με τις απόψεις της ομάδας σας. Συνδυάστε εικόνα και κείμενο. Η ματιά σας προσπαθήστε να είναι κριτική.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: Βρείτε κι άλλα βίντεο με τραγούδια που εκφράζουν τον ίδιο προβληματισμό και παρουσιάστε τα σχολιασμένα στους συμμαθητές σας. (π.χ. Μητροπάνος: «Σαν πλανόδιο τσίρκο» <http://www.youtube.com/watch?v=38C8CcJjXkM>)

ή

Ετοιμάστε ένα κείμενο – άρθρο – όπου θα μιλάτε για τον ρόλο της (ελληνικής) παράδοσης στην εποχή μας. Ανήκουμε στη Δύση (Ευρώπη) ή στην Ανατολή;

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο μπορεί να αξιοποιηθεί και ως επιμέρους δραστηριότητα ενός δώρου ή και μιας ακόμη ώρας, καθώς μπορεί να δοθεί ένα τραγούδι μόνο και ένα βίντεο, τα οποία θα σχολιαστούν ή θα μετασχηματιστεί το τραγούδι/ποίημα σε εικόνες ή σε λόγο πεζό [κάποια σημεία του].

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η πρόταση αυτή αν εφαρμοστεί στην αρχή της σχολικής χρονιάς –πάντως πριν από τα Χριστούγεννα– μπορεί να έχει πιο αυστηρή μορφή. Στη συγκεκριμένη στιγμή όμως, λίγο πριν τις εξετάσεις με πολλούς μαθητές να απουσιάζουν, δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην τέρψη την προερχόμενη εκ της διδασκαλίας.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Καραντζόλα, Ε. 2000. «Από τα ‘γράμματα’ στον (κριτικό) γραμματισμός. Συνέπειες για τη διδασκαλία/ εκμάθηση του γραπτού λόγου στο σχολείο». Εισήγηση στο Forum συζητήσεων του Ηλεκτρονικού Κόμβου του ΚΕΓ (Δράση 4). Διαθέσιμο στο: http://daskalepydidaskes.blogspot.gr/2010/12/blog-post_17.html
- Κουτσογιάννης, Δ. 2012α. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- Κουτσογιάννης, Δ. 2012β. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ.
- Κουτσογιάννης Δ. 2010. Προς μια γραμματική του παιδαγωγικού λόγου. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα, Πρακτικά της 30^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας* Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη, Ι.Ν.Σ.
- Κουτσογιάννης, Δ. & Αλεξίου, Μ. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης (ΤΕΚ). *Επιμορφωτικό υλικό για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – Τεύχος 1 (Γενικό μέρος)*. Πάτρα, ΕΑΙΤΥ.

Χατζησαββίδης, Σ. χ.χ. Από την παιδαγωγική του γραμματισμού στους πολυγραμματισμούς. Διαθέσιμο στο:

<http://omilosglossas.files.wordpress.com/2013/03/ergasia108.pdf>

Kalantzis, M. & Core, B. 2001. *Πολυγραμματισμοί*. Πύλη για την Ελληνική γλώσσα. Διαθέσιμο στο:

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/guide/thema_e2/index.html

ΥΠΕΠΘ. 2006-2007. *Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Ενιαίο Λύκειο*: ΟΕΔΒ.